

Yrkande

M, D, L, KD

2023-09-29

3.1

Yrkande – Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Bifall till motionen.

Yrkandet

Socialtjänsten har ett ansvar att följa upp varje placerat barns skolgång och har så haft under årtionde i Sverige. När metoden SkolFam togs fram hade socialtjänsten samma ansvar för skolan som idag. Forskning visar på att SkolFam ger betydligt högre skolresultat än genom traditionellt uppföljningsarbete.

Problemet med SkolFam är för de som står i kö samt för de som inte får tillgång till SkolFam på grund av att de inte tillhör deras målgrupp. Många placerade barn tillhör inte SkolFams målgrupp, så som ej stadigvarande familjehemsplacering eller barn som går på gymnasiet eller är placerade på intuition. För dessa barn finns det en checklista och traditionell fördelning av ansvarsområden mellan socialnämnden och skolan.

De barn som placeras i familjehem utan att det är stadigvarande har nyligen fått ett uppbrott från sin skola och lever en tillvaro där de bor i en ny familj, går i en ny skola med nya kompisar. Att i detta fall överlåta uppföljningen av skolan till traditionellt uppföljningsansvar och en checklista är en allt för låg ambitionsnivå. Skolan är en av de viktigaste skyddsfaktorerna som ett samhälle kan bidra med. Därför behöver skolgången arbetas med från dag ett i en placering oavsett om den är en på familjehem, HVB eller på SIS. När personer med rätt kompetenser får arbeta tillsammans runt ett placerat barn går studierna signifikant bättre.

Barnkonventionens 28 artikel ger inte bara barn rätt till grundläggande utbildning utan även fortsatt utbildning som i svenska förhållanden innebär gymnasium. Trots det exkluderas idag familjehemsplacerade barn på gymnasieskola från SkolFam. Därför behöver Göteborg fortsätta det arbete med SkolFam, som prioriterades under förra mandatperioden, samt i enlighet med motionen vidga arbetet med placerade barns skolgång. Vidare anser vi att det är viktigt att anta motionen för att detta inte skall kunna prioriteras bort i det dagliga arbetet med barn och unga som är placerade.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-08-22

Diarienummer 0416/23

Handläggare

Britta Timan

Telefon: 031-368 04 56

E-post: britta.timan@stadshuset.goteborg.se

Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

Motionen

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam. Dessutom föreslås att socialnämnderna får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Enligt motionärerna har omhändertagna och placerade barns skolgång alltför länge negligerats. Placerade barn och unga fullföljer grund- och gymnasieskola i avsevärt lägre utsträckning än andra barn. Samtidigt betonas i motionen att en av de största skyddsfaktorerna för barn och unga är en lyckad skolgång.

Av motionen framgår att Skolfam är en verkningsfull modell för att höja studieresultaten för familjehemsplacerade barn. SAMS är framtaget för att skapa en kontinuitet i skolgången och för att vara ett stöd till den som arbetar med placerade barn och unga i skola och socialtjänst inför och under placeringen. SAMS är också till hjälp inför avslut och vid uppföljning. Då placerade barn behöver en lyckad skolgång som en extra skyddsfaktor anser motionärerna det nu vara hög tid att garantera att alla placerade barn har tillgång till Skolfam eller SAMS. Motionärerna framhåller att det finns brister i Göteborg Stads sätt att följa upp hur det går för placerade barn och föreslår därför att socialnämnderna får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till grundskolenämnden samt socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst. Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Grundskolenämnden	Avstyrker Översänder förvaltningens	Nämnden ställer sig generellt positiv till förslaget men avstyrker motionen då uppdraget redan finns i

	<p>tjänsteutlåtande som eget yttrande.</p> <p>Yrkande S Yrkande D Yrkande M</p> <p>Omröstning</p>	<p>kommunfullmäktiges budget 2023 samt i Göteborgs Stads Barnrättsplan 2022-2024.</p>
<p>Socialnämnd Centrum</p>	<p>Tillstyrker</p> <p>Översänder yrkande från L, KD och M som eget yttrande.</p> <p>Yrkande L, KD och M Yrkande C Yrkande S Yrkande SD</p> <p>Omröstning</p> <p>Yttrande C Yttrande V, S och MP</p>	<p>Nämnden framhåller att socialtjänsten under en lång period har haft ett ansvar för att följa upp placerade barns skolgång. Barnkonventionens 28 artikel ger inte bara barn rätt till grundläggande utbildning utan även fortsatt utbildning som i svenska förhållanden innebär gymnasium. Trots det utestängs idag familjehemsplacerade barn i gymnasieskola från SkolFam. Även andra placerade barn exkluderas, till exempel barn som inte har en stadigvarande placering och barn som bor på institution. Även de barn som har rätt till SkolFam men står i kö exkluderas i praktiken från insatsen. Att i dessa fall överlåta uppföljningen av skolgången till traditionellt uppföljningsansvar och en checklista är en för låg ambitionsnivå. Därför behöver Göteborg vidga arbetet med placerade barns skolgång.</p>
<p>Socialnämnd Hisingen</p>	<p>Avstyrker</p> <p>Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.</p> <p>Yrkande L Yrkande V Yrkande S Yrkande M Yrkande SD Yrkande KD</p> <p>Yttrande V, MP och S Yttrande L</p>	<p>Nämndens samlade bedömning är att motionen lyfter ett angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas. Nämnden bedömer dock att det redan finns likande politiska uppdrag som omfattar att på olika sätt säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång. Dessutom åligger det redan socialnämnden att följa upp placerade barns skolgång.</p>
<p>Socialnämnd Nordost</p>	<p>Avstyrker</p> <p>Översänder förvaltningens</p>	<p>Nämnden anser att motionen belyser ett angeläget område som fortsatt behöver utvecklas. Samtidigt anser nämnden att</p>

	tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande S Yrkande M	det redan finns andra politiska uppdrag som har liknande syften, att på olika sätt säkerställa och utveckla skolgången för barn som är placerade. Dessutom är det redan en skyldighet enligt gällande lagstiftning för socialnämnden att följa upp skolgången för dessa barn.
Socialnämnd Sydväst	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande M Yrkande C Yrkande S Yrkande SD Protokollsanteckning L	Nämnden anser att motionen tar upp en viktig fråga som behöver fortsatt uppmärksamhet och utveckling. Nämnden framhåller att det redan finns politiska uppdrag som har liknande mål att säkerställa och förbättra skolgången för placerade barn. Dessutom har socialnämnden redan en lagstadgad skyldighet att följa upp placerade barns skolgång.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Socialnämnderna framhåller att en lyckad skolgång är den starkaste skyddsfaktorn för att motverka ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden, missbruk och kriminalitet. Bland barn som växer upp i samhällets vård är ”skolmisslyckanden” generellt större jämfört med andra barn. Att samhället lyckas med att stödja placerade barns skolgång under uppväxten är därför en samhällsekonomisk investering.

Socialnämnd Centrum framhåller att det är viktigt att anta motionen för att kommande budgetpropositioner ska reflektera de resurser som behövs i socialnämnderna och för att frågan inte ska kunna prioriteras bort i det dagliga arbetet med placerade barn och unga.

Socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst framhåller att det redan idag åligger socialtjänsten och grundskolan att följa upp och stödja placerade barns skolgång. I praktiken innebär det från socialtjänstens perspektiv att det krävs resurser i form av rätt bemanning. Kompetensförsörjningen är en utmaning för socialförvaltningarna utifrån rekryteringssvårigheter och personalomsättning.

Grundskolenämnden och socialnämnderna Hisingen och Nordost beskriver att Göteborgs Stad i dagsläget inte kan erbjuda arbetsmodellen Skolfam till samtliga barn i Skolfams målgrupp. Grundskolenämnden anger att orsaken till kön är att resurser till upprättande av fler Skolfamteam under flera år varit underdimensionerade och att effekterna av den utökning från 8 till 12 Skolfamteam som genomfördes under 2022 ännu inte fått full effekt. Den kö som tidigare fanns till Skolfam har dock minskat. Cirka 230 elever anges idag ha tillgång till Skolfams verksamhet och cirka 50 barn står i kö. Grundskolenämnden gör bedömningen att utökningen av antalet Skolfamteam som genomförts innebär att den befintliga kön kommer att kunna omhändertas med befintliga resurser.

Grundskolenämnden gör bedömningen att ett genomförande av motionärernas förslag skulle utgöra en ökad kostnad om cirka 9,5 miljoner kronor för både grundskola och

socialtjänst, jämfört med idag. Kostnaden är en uppskattning och grundskolenämndens bedömning är därför att berörda nämnder behöver utreda hur ansvaret och kostnaderna ska fördelas. Eventuella kostnader kan också prövas inom ramen för de statsbidrag som finns inom området. I det fall finansiering helt eller delvis inte ryms inom nämndernas ramar eller kan lösas genom omprioritering behöver nämnderna nominera detta i kommande verksamhetsnomineringar. Finansieringen får då beredas i stadens ordinarie budgetprocess och prioriteras i förhållande till övriga behov.

Bedömning ur ekologisk dimension

Socialnämnd Nordost framhåller att arbetet med Skolfam påverkar miljön genom utökade utsläpp då arbetssättet genererar ett ökat antal resor till andra kommuner, även till kommuner med mer än tre timmars resväg från Göteborg. Då Skolfam som metod har avgörande betydelse för barnens möjligheter att lyckas i livet anser nämnden att den ökade belastningen är motiverad.

Bedömning ur social dimension

Samtliga nämnder framhåller att den enskilt viktigaste faktorn för hur det går för placerade barn senare i livet är hur de lyckas i skolan. En god relation till skolan ökar chanserna för positivt umgänge med kamrater, som också har en positiv skolanknytning. Detta blir i sin tur en ytterligare skyddsfaktor. Då en lyckad skolgång är en viktig förutsättning för vuxenlivet gynnas både det enskilda barnet och samhället i stort.

Artikel 28 i barnkonventionen stadgar att barnet har rätt till utbildning och att grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla. När barn och unga blir placerade i samhällsvård är det hemkommunens ansvar att säkerställa att de får den utbildning de har rätt till. Detta ställer krav på att skola och socialtjänst samverkar och att eleven blir delaktig i processen. Det finns olika modeller för att skapa förutsättningar för sådan samverkan så som till exempel Skolfam, SiSam, och SAMS. Arbetet med att säkerställa placerade barns skolgång bidrar också till att uppfylla kommunfullmäktiges mål om att livsvillkoren för Göteborgs invånare ska bli mer lika.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor:

1. Motionen
2. Grundskolenämndens handlingar 2023-06-20 § 140
3. Socialnämnd Centrums handlingar 2023-08-29 § 176
4. Socialnämnd Hisingens handlingar 2023-08-29 § 222
5. Socialnämnd Nordosts handlingar 2023-08-29 § 246
6. Socialnämnd Sydväst handlingar 2023-08-30 § 174

Handling 2023 nr 84

Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

Omhändertagna och placerade barns skolgång har alltför länge negligerats. Statens institutionsstyrelses (SiS) egna kartläggningar visar att betyg och skolresultat för barn som har placerats på institution ligger väsentligt lägre än för andra barn. När barn och unga blir placerade i samhällsvård är det hemkommunens ansvar att säkerställa att de får den utbildning de har rätt till. För att den rätten ska säkras krävs det att skola och socialtjänst samverkar på ett bra sätt och att eleven blir delaktig i processen. Placerade barns och ungas skolgång är oftast problematisk. De fullföljer grund- och gymnasieskola i avsevärt lägre utsträckning än andra barn. Vi vet idag att en av de största skyddsfaktorerna är en lyckad skolgång.

Enligt Socialstyrelsens rapport Öppen jämförelse 2020 – placerade barns utbildning och hälsa går det betydligt sämre i skolan för placerade barn. Endast 39 % av tjejer som är placerade i årskurs 9 har en gymnasieutbildning innan de fyller 20 år. Motsvarande siffra för killar är 32 %. Absolut sämst går det för barn som endast är placerade delar av årskurs 9. Av de som är placerade delar av årskurs 9 är det endast 17 % som har gymnasiekompetens.

Det visar sig att detta inte är ett nytt fenomen. Det har varit dåliga studieresultat under många år. Därav har modellen av Skolfam samt SAMS utvecklats. Varje barn som får en insats från Skolfam får ett eget team som följer det under åren i grundskolan. Teamen består av barnsekreterare och familjehemssekreterare från socialtjänsten samt psykolog och specialpedagog från grundskoleförvaltningen. Forskning har visat att Skolfam är en verkningsfull modell för att höja studieresultaten för familjehemsplacerade barn. SAMS är framtaget för att skapa en kontinuitet i skolgången och för att vara ett stöd till den som arbetar med placerade barn och unga i skola och socialtjänst inför och under placeringen. SAMS är också till hjälp inför avslut och vid uppföljning. Då placerade barn behöver en lyckad skolgång som en extra skyddsfaktor är det nu hög tid att garantera att alla placerade barn har tillgång till ett Skolfam eller SAMS.

Vi ser även att det finns brister i Göteborg Stads sätt att följa upp hur det går för placerade barn. Vi vet inte hur många placerade barn vi har, hur många som placeras om och hur långa placeringarna är. Vi vet inte heller hur det går i skolan för de barn som placerats av stadens socialtjänst. Det fanns 887 barn som var familjehemsplacerade under 2022. Det framgår inte hur många som var stadigvarande placerade och därmed har tillgång till Skolfam. En artikel i Vårt Göteborg visade att 155 barn hade Skolfam i Göteborg. Av de familjehemsplacerade barnen får alltså endast 15 % tillgång till Skolfam.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

1. Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam.
2. Socialnämnderna får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden följa upp om eleverna skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Simona Mohamsson (L)

Axel Darvik (L)

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

§ 140, N609-1645/23

Beslut

Grundskolenämnden avstyrker motionen och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2023-04-13, som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt föreliggande motion på remiss till grundskolenämnden. Svar ska inlämnas till kommunstyrelsen senast 2023-08-30.

Handlingar

Grundskoleförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2023-04-13

Bilaga 1, Motion från Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L)

Yrkanden

Dario Espiga Corbo (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Jessica Blixt (D) yrkar att grundskolenämnden ska tillstyrka motionen.

Nicklas Gretzer (M) yrkar att grundskolenämnden ska tillstyrka motionen.

Sofie Gyllenwaldt (M) yrkar att grundskolenämnden ska tillstyrka motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förvaltningens förslag mot yrkandet om att tillstyrka motionen från Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) och finner att nämnden bifallit förvaltningens förslag.

Omröstning begärs.

Nämnden godkänner följande ordning för omröstning:

Ja-röst för bifall till förvaltningens förslag.

Nej-röst för bifall till yrkandet om att tillstyrka motionen.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-06-20

Omröstning

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Anita Waltersdotter (V), Dario Espiga Corbo (S), Hillevi Werring (MP) och Ante Bränholm (V) röstar ja.

Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D), Nicklas Gretzer (M) och Veronica Oxklint (SD) röstar nej.

Med 5 ja-röster röster mot 4 nej-röster har grundskolenämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2023-06-21

Vid protokollet

Sekreterare

Gustav Boström

Ordförande

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S)

Justerande

Sofie Gyllenwaldt (M)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Gustav Boström

Nämndsekreterare

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-04-13

Diarienummer N609-1645/23

Handläggare:

Anders Samuelsson

E-post: anders.samuelsson@grundskola.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

Grundskolenämnden avstyrker motionen och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2023-04-13, som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion av Axel Darvik (L) och Simona Mohamsson (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn.

Förvaltningen ställer sig generellt positiv till förslaget som syftar till att genom utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst stärka placerade barns förutsättningar till att få den utbildning de har rätt till. Grundskoleförvaltningen föreslår dock att nämnden avstyrker motionen. Motiveringen är att uppdraget redan finns i kommunfullmäktiges budget 2023 samt i Göteborgs Stads Barnrättsplan 2022–2024.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I dagsläget kan Göteborg inte erbjuda arbetsmodellen Skolfam till samtliga barn i målgruppen. Orsaken till kön är att resurser till upprättande av fler Skolfam-team under flera år varit underdimensionerade och att effekterna av den utökning från 8 till 12 Skolfam-team som genomfördes under 2022 ännu inte kan ses fullt ut.

Cirka 230 elever har idag tillgång till Skolfams verksamhet och cirka 50 barn står i kö. I och med utökningen av antal Skolfam-team 2022, visar prognosen att befintlig kö skulle kunna omhändertas med befintliga resurser. Ett heltidsteam kan arbeta med cirka 20–25 elever och beräknas kosta 2,2 miljoner kr/år. I dagsläget bekostar grundskoleförvaltningen 60 procent och socialförvaltningarna 40 procent av den totala kostnaden för Skolfam-arbetet i staden.

Motionärernas förslag till beslut innebär att målgruppen för Skolfams verksamhet ska utökas och omfatta alla placerade barn, vilket även inkluderar barn som är placerade på HVB- och SiS-boende. I dagsläget har grundskoleförvaltningen cirka 75 elever placerade på HVB och cirka 20 på SiS, vilket innebär ytterligare totalt cirka 95 elever. För att även kunna omhänderta dessa elever, samt placerade grundsärskoleelever och nyanlända elever, skulle en utökning av verksamheten behöva göras med ytterligare totalt 4

Skolfam-team. Dessutom skulle en samordnande funktion behöva inrättas som brygga mellan skola och socialtjänst, vilket har visat sig vara en framgångsfaktor från andra kommuner. Hos socialförvaltningarna skulle också en utökning behöva göras på familjehemsenheterna för att möta upp arbetsmodellens behov av samverkan.

Utifrån ovanstående beräkningar skulle motionärernas förslag totalt handla om en utökad kostnad med cirka 9,5 mnkr, totalt för både grundskola och socialtjänst, jämfört med idag. Kostnaden är en uppskattning och grundskoleförvaltningens bedömning är därför att berörda nämnder behöver vidare utreda ansvars- och kostnadsfördelning mellan berörda nämnder samt ekonomiska konsekvenser. Eventuella kostnader kan också prövas inom ramen för de statsbidrag som finns inom området. Socialstyrelsen har för 2022 och 2023 medel som fördelas i kommunerna för att stärka samverkan mellan socialtjänst och skola. I det fall finansiering helt eller delvis inte ryms inom nämndernas ramar eller kan lösas genom omprioritering får nämnderna nominera detta i kommande verksamhetsnomineringar. Finansieringen får då beredas i stadens ordinarie budgetprocess och prioriteras i förhållande till övriga behov.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Den enskilt viktigaste faktorn för hur det går för placerade barn senare i livet är hur de lyckas i skolan. Forskningen visar också att godkända eller bättre skolresultat är den starkaste skyddsfaktorn för psykosociala problem som har påvisats för denna grupp. När barn och unga blir placerade i samhällsvård är det hemkommunens ansvar att säkerställa att de får den utbildning de har rätt till. För att den rätten ska säkras krävs det att skola och socialtjänst samverkar på ett bra sätt och att eleven blir delaktig i processen. Det finns olika modeller framtagna för att skapa förutsättningar för sådan samverkan, där Skolfam, SiSam, och SAMS är tre exempel som beskrivs närmare i föreliggande tjänsteutlåtande under rubriken *Förvaltningens bedömning*.

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) 12 juni 2023.

Bilagor

Motion från Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L).

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt föreliggande motion på remiss till grundskolenämnden. Svar ska inlämnas till kommunstyrelsen senast 2023-08-30.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion från Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn.

Motionärerna beskriver att placerade barns och ungas skolgång oftast är problematisk och att de fullföljer grund- och gymnasieskola i avsevärt lägre utsträckning än andra barn. För att säkerställa att placerade barn och unga ska få den utbildning de har rätt till, krävs det att skola och socialtjänst samverkar på ett bra sätt och att eleven blir delaktig i processen.

Skolfam har utvecklats för att stärka förutsättningar för goda skolresultat hos familjehemsplacerade elever och stärka samverkan mellan elevens skola, familjehemmet och socialtjänsten. I motionen uttrycks att alla placerade barn, oavsett vilken form av samhällsvårdande placering det gäller, behöver garanteras tillgång till ett Skolfam. Motionärerna menar också att det finns brister i Göteborg Stads sätt att följa upp hur det går för placerade barn.

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att:

1. Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam.
2. Socialnämnderna får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden följa upp om eleverna skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Alla barn och unga har rätt till samma förutsättningar för att lyckas i skolan och att få en likvärdig vård och behandling för sina hälsoproblem. En lyckad skolgång och god behandling vid psykisk ohälsa ger möjligheter till ett bra vuxenliv. Förutsättningarna ökar när socialtjänstens, skolans och hälso- och sjukvårdens samverkan fungerar. Öppna jämförelser visar på skillnader mellan placerade barn och deras jämnåriga, både när det gäller skolgång och psykisk ohälsa (Socialstyrelsen, *Öppna jämförelser*, 2020).

Reglering och ansvarsfördelning för placerades barns skolgång

För barn och unga som behöver placeras utanför hemmet finns det tre olika placeringsformer: familjehemsvård (familjehem eller jourhem), hem för vård eller boende (HVB) och stödboende. HVB är en beteckning för en rad olika slags institutioner. De varierar med avseende på driftsform, målgrupp, arbetsmetoder och rättsliga ramar. En skiljelinje går mellan de särskilda ungdomshemmen som SiS (Statens institutionsstyrelse) ansvarar för och övriga HVB. Stödboende är ett alternativ till HVB och en mindre ingripande form av boendepacering för barn och unga mellan 16 och 20 år.

Socialtjänstlagen ger socialnämnden ett särskilt ansvar att verka för att placerade barn får den skolgång som de behöver (SoL 6 kap, §7). Socialnämnden har också ett ansvar för att följa upp barnet eller den unges vård och skolgång (SoL 6 kap, §7 b samt LVU §13 a §).

Det är hemkommunen, vilken som regel är den kommun där eleven är folkbokförd, som har ett övergripande ansvar för att se till att eleven fullgör sin skolgång, även om skolgången sker i en skola med annan huvudman än hemkommunen (Skollagen 7 kap, §21). Bestämmelserna om var en person ska vara folkbokförd finns i folkbokföringslagen (FOL). Huvudregeln är att en person ska vara folkbokförd där den är bosatt, det vill säga där denne regelmässigt tillbringar sin dygnsvila. För barn som har blivit placerade i ett familjehem gäller huvudregeln att ett barn ska folkbokföras där det faktiskt vistas, alltså på familjehemmet. Om familjehemsplaceringen är avsedd att vara högst sex månader görs dock som regel ingen ändring av folkbokföringen (*Placerade barn och unga - Handbok för socialtjänsten*, Socialstyrelsen). Inför placering av elev med byte av folkbokföring, hemkommun och skola ansvarar rektor för att sammanställa relevant information om elevens tidigare skolgång (Skollagen 3 kap, §12 j). En elev som vistas på HVB- eller SiS-hem är som regel fortsatt folkbokförd i sin ursprungliga hemkommun. Ansvaret för skolplikt och utbildning för de elever som vårdas på HVB i en annan kommun ligger följaktligen som regel kvar på den ursprungliga hemkommunen. Det innebär att hemkommunen behöver bevaka skolgången för barn och unga som vistas på HVB i en annan kommun.

Samverkan skola och socialtjänst

SAMS (Samverkan för socialtjänst och skola) och SiSam-modellen är framtaget för att underlätta samverkan mellan socialtjänsten och skolan. SAMS-stödets övergripande syfte är att säkerställa en obruten skolgång för placerade barn och unga när placeringen medför skolbyte. Det är avsett att vara ett stöd för dom som arbetar med placerade barn och unga i socialtjänst och skola. Stödet har tagits fram gemensamt av Skolverket, Socialstyrelsen och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) utifrån ett regeringsuppdrag (*SAMS Samverkan socialtjänst skola, Obruten skolgång för placerade barn och unga*, 2022). SAMS-stödet vilar på gällande reglering och är uppdelat i olika faser och steg som beskriver ansvarsfördelning vid olika kritiska punkter i samverkansprocessen i barnets eller den unges skolgång. För varje steg beskrivs vad som ska göras, vem som ansvarar och varför det ska göras.

Skolfam är en nationell förebyggande manualbaserad arbetsmodell för elever som bor i familjehem. Arbetsmodellen syftar till att stärka förutsättningar för goda skolresultat hos familjehemsplacerade elever. Modellen syftar också till att stärka samverkan mellan elevens skola, familjehemmet och socialtjänsten. Skolfams resultat utvärderas årligen både nationellt och lokalt. Utvärderingarna visar mycket goda resultat där man kan se att elever som inkluderas i Skolfams arbetsmodell klarar grundskolan med godkända betyg i betydligt högre utsträckning än de utan Skolfam. Skolfam startade som ett projekt i Helsingborgs stad år 2005. I augusti 2022 fanns Skolfam med 43 team i 21 svenska kommuner. Det nationella samarbetet kring Skolfam drivs med stöd av Stiftelsen Allmänna Barnhuset.

Tidigare beslut angående insatser för placerade barns rätt till utbildning

I kommunfullmäktiges beslutade budget 2023 finns ett uppdrag som motsvarar motionärernas förslag till beslut. I budgeten finns uppdraget under rubriken ”Sociala frågor” och lyder ”*Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att utöka placerade barns tillgång till särskilt stöd i sin skolgång genom Skolfam eller motsvarande arbetsätt.*” (Budget 2023, Göteborgs Stad, sid. 11).

Grundskolenämnden och de fyra socialnämnderna har även fått ett liknande uppdrag med anledning av Göteborgs Stads Barnrättsplan 2022–2024. I barnrättsplanens insats 3:3 finns uppdraget att ”*Säkerställa insatser för placerade barns rätt till utbildning*”. Enligt planen ska berörda förvaltningar samverka för att säkerställa att placerade barn får den utbildning de har rätt till och inte enbart omfatta barn i familjehem, vilket idag organiseras inom modellen Skolfam.

Kommunfullmäktiges budget 2023 och Barnrättsplanen innehåller beslut och uppdrag som motsvarar motionärernas förslag till beslut. Befintliga uppdrag i budget och Barnrättsplan följs upp inom ramen för ordinarie planerings- och uppföljningsprocess.

Mot den bakgrunden *avstyrker* grundskoleförvaltningen motionens båda förslag till beslut.

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Anders André
Avdelningschef, Kvalitet, samordning och utveckling

§ 176 Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgarant för placerade barn

N164-0569/23

Socialförvaltningen Centrum har 2023-08-08 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Yrkanden

Kristina Bergman Alme (L) yrkar bifall till yrkandet från (L), (KD) och (M) med särskilt yttrande från (D). Se bilaga 1 till protokollet.

Clara Thulin (C) yrkar att nämnden ska tillstyrka motionen med hänvisning till sitt eget yttrande. Se bilaga 2 till protokollet.

Claes Söderling (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag med hänvisning till eget yttrande. Se bilaga 3 till protokollet.

Agneta Kjaerbeck (SD) yrkar bifall till yrkandet från (M), (L) och (KD) med särskilt yttrande från (D).

Propositionsordning

Ordförande Jenny Broman (V) ställer proposition på förvaltningens förslag mot yrkandet från (L), (KD) och (M) med särskilt yttrande från (D) och finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Omröstning begärs.

Omröstning

Ja avser bifall till förvaltningens förslag.

Nej avser bifall till yrkandet från (L), (KD) och (M) med särskilt yttrande från (D).

Fem ledamöter röstar Ja: Claes Söderling (S), Hannes Hurtig (S), Rebecca Hedström (MP), Roy Lundberg (V) och Jenny Broman (V).

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-08-29

Sex ledamöter röstar Nej: Nina Miskovsky (M), Max Rittberger (M), Kristina Bergman Alme (L), Agneta Kjaerbeck (SD), Anne Holmdahl (KD) och Clara Thulin (C).

Beslut

Socialnämnden Centrum tillstyrker motionen om att införa utbildningsgaranti för placerade barn och översänder detta yrkande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Protokollsanteckningar

Clara Thulin (C) inkommer med ett yttrande från (C). Se bilaga 2 till protokollet.

Claes Söderling (S) inkommer med ett yttrande från (V), (S) och (MP). Se bilaga 3 till protokollet.

Dag för justering

2023-08-29

Vid protokollet

Sekreterare

Jeanette Nilsson

Ordförande

Jenny Broman (V)

Justerande

Nina Miskovsky (M)

Göteborg 29 augusti 2023
Yrkande (L) (KD) (M)
Särskilt yttrande (D)
Socialnämnden Centrum
Ärende 6

Yrkande om yttrande över motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

Förslag till beslut i Socialnämnd Centrum:

- Socialnämnden Centrum tillstyrker motionen om att införa utbildningsgaranti för placerade barn och översänder detta yrkande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Yrkandet

Socialtjänsten har ett ansvar att följa upp varje barn skolgång och har så haft under årtionde i Sverige. När metoden SkolFam togs fram hade socialtjänsten samma ansvar för skolan som idag trots det visade forskning på att den metoden gav betydligt högre skolresultat än genom traditionellt uppföljningsarbete.

Problemet med SkolFam är för de som står i kö samt för de som inte får tillgång till SkolFam på grund av att de inte har en stadigvarande placering eller går på gymnasiet eller är placerade på intuition. För dessa barn finns det en checklista och traditionell fördelning av ansvarsområden mellan socialnämnden och skolan, så kallad SAMS.

Barnkonventionens 28 artikel ger inte bara barn rätt till grundläggande utbildning utan även fortsatt utbildning som i svenska förhållanden innebär gymnasium. Trots det exkluderas idag familjehemsplacerade barn på gymnasieskola från SkolFam trots att de är fortfarande placerade i familjehem.

De barn som placeras i familjehem utan att det är stadigvarande har nyligen fått ett uppbrott från sin skola och lever en tillvaro där de bor i en ny familj, ny skola, nya kompisar osv. Att i detta fall överlåta uppföljningen av skolan till traditionellt uppföljningsansvar och en checklista är en för låg ambitionsnivå. Skolan är den viktigaste skyddsfaktorn som ett samhälle kan bidra med och behöver därför arbetas betydligt mer genomgripande med från dag ett i en placering oavsett om den är en på familjehem, HVB eller på SIS.

Socialnämnden har ingen specifik kompetens om skola och utbildning och har därför svårt att på ett bra sätt följa upp skolgången hos barn som är placerade något som SkolFam visar. När personer med rätt kompetenser får arbeta tillsammans runt ett placerat barn går studierna signifikant bättre. Därför behöver Göteborg i enlighet med motionen vidga arbetet med placerade barns skolgång. Vidare anser vi att det är viktigt att anta motionen för att såväl kommande budgetpropositioner reflekterar de resurser som skulle behövas i socialnämnderna och att detta inte skall kunna prioriteras bort i det dagliga arbetet med barn och unga som är placerade.

Yrkande

Centerpartiet

2023-08-29

Ärende 6

Yttrande angående – TU svar på remiss – Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

Yttrande

Alla ska ha möjlighet att forma sitt eget liv, oavsett vem man är eller var man kommer ifrån. För att det ska vara möjligt behöver man få förutsättningar för det. Vissa får av olika skäl en tuffare start och att få det som ung kan påverka hela ens framtid. Utbildning är en vital del för att kunna forma sitt liv och påverkar ens möjligheter senare i livet. Att vara placerad på familjehem, SIS eller HVB ska inte behöva bli påverkad av det. I Centerpartiets budget 2023 fick alla socialnämnder i uppdrag att stärka arbetet med familjehemsplacerade barn, detta bland annat genom att arbeta för att alla barn som är familjehemsplacerade ska erbjudas en plats i SkolFam. Därmed yrkar vi på att tillstyrka motionen i sin helhet.

Yttrande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2023-08-29

Ärende 6

Yttrande angående- Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

Yttrandet

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet delar motionärernas uppfattning om vikten att följa upp placerade barns skolgång. Vi vet att Skolfam är ett framgångsrikt arbetssätt som gör verklig skillnad för de barn som erbjuds det. Därför har rödgröna redan ett uppdrag och en stor satsning i vår budget 2023 att utöka både Skolfam och motsvarande arbetssätt för familjehemsplacerade barn samt de barn som är placerade i andra former av boende än familjehem. Därför avstyrker vi motionen eftersom vi anser att uppdraget redan finns hos Grundskolenämnden och Socialnämnderna.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-08-08

Diarienummer N164-0569/23

Handläggare

Agneta Liesén, Hanna Bexell, Ritva Gonzalez

Telefon:

E-post: ritva.gonzalez@socialcentrum.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn.

Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionen av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Socialnämnden Centrum har att ta ställning till motion från Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn. Motionens förslag är att socialnämnderna och grundskolenämnden ska få i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem (Hem för vård och boende) och SiS-hem (Statens institutionsstyrelse) blir erbjudna plats i SkolFam. SkolFam är en förebyggande arbetsmodell för att stärka skolresultat för barn placerade i familjehem. Motionärerna föreslår också att socialnämnderna tillsammans med grundskolenämnden får i uppdrag att följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Remissen är skickad till grundskolenämnden och socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost samt Sydväst för yttrande.

Förvaltningens samlade bedömning är att motionen lyfter ett angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas.

Enligt gällande lagstiftning åligger det socialnämnden att följa upp placerade barns skolgång. Förvaltningen bedömer dock att det redan föreligger politiska uppdrag som omfattar att säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång. Detta bedömer förvaltningen är tillräckligt för att åstadkomma det motionärerna föreslår.

Förvaltningen föreslår därför att motionen ska avstyrkas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Hur väl placerade barn lyckas i skolan spelar stor roll för hur det går för dem senare i livet. Att lyckas i skolan är den starkaste skyddsfaktorn för att motverka ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden, missbruk och kriminalitet. Bland barn som växer upp i samhällets vård är risken att inte fullfölja studierna större än hos andra barn (Social

rapport 2010, Socialstyrelsen s.228 ff). Det är en samhällsekonomisk investering utifrån ett längre perspektiv, att samhället lyckas med att stödja placerade barns skolgång under uppväxten.

Socialtjänstens och grundskolans grunduppdrag innefattar redan att följa upp och stödja placerade barns skolgång. I praktiken innebär det från socialtjänstens perspektiv att det krävs resurser i form av rätt bemanning av socialsekreterare och barnsekreterare som har tid och möjlighet att följa upp hur det går för barnen i skolan.

För de barn som är familjehemsplacerade och uppfyller kriterierna för SkolFam finns sedan förra året förstärkning av SkolFam-team i staden. Det innebär att kön till SkolFam har minskat och idag står 14 barn i kön till SkolFam i socialförvaltning Centrum.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Som motionen lyfter är skolan en viktig skyddsfaktor för att ge barn bättre förutsättningar för vuxenlivet. En lyckad skolgång är den starkaste skyddsfaktorn för att motverka ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden, missbruk och kriminalitet. För de barn och ungdomar som växer upp i familjer där föräldrar har bristande föräldraförmåga är skolan extra viktig. En god relation till skolan ökar chanserna för positivt umgänge med kamrater, som också har en positiv skolanknytning. Detta blir i sin tur en ytterligare skyddsfaktor. De barn som trivs i skolan och har intresse för skolarbete har större chanser att klara sig bra i livet trots påfrestningar (Socialstyrelsen 2018, BBiC Grundbok s 38-40). Eftersom lyckad skolgång är en viktig förutsättning in i vuxenlivet gynnas både det enskilda barnet och samhället i stort i ett längre perspektiv.

Genom arbetet med att säkerställa placerade barns skolgång bidrar det också till kommunfullmäktiges mål om att *livsvillkoren för Göteborgs invånare ska blir mer lika*.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2023-08-22.

Bilagor

1. Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn.

Ärendet

Socialnämnden Centrum har att ta ställning till en motion från Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn.

Motionen har översänts för yttrande till samtliga fyra socialnämnder samt grundskolenämnden. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 30 augusti.

Beskrivning av ärendet

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) lyfter i sin motion att omhändertagna och placerade barns skolgång alltför länge har negligerats. Statens institutionsstyrelses (SiS) egna kartläggningar visar att betyg och skolresultat för barn som har placerats på institution ligger väsentligt lägre än för andra barn. Placerade barns och ungas skolgång är oftast problematisk. De fullföljer grund- och gymnasieskola i avsevärt lägre utsträckning än andra barn. Motionärerna lyfter att en av de största skyddsfaktorerna är en lyckad skolgång och att rätten till utbildning kräver samverkan mellan skolan och socialtjänsten samt att eleven blir delaktig i processen.

Motionärerna lyfter fram modellen SkolFam och SAMS, vilket på olika sätt ska stödja placerade barn i deras skolgång. Vidare lyfter motionärerna att de anser att det finns brister i Göteborgs stads sätt att följa upp hur det går för placerade barn och hur det går i skolan för dem. I motionen föreslås följande beslut i kommunfullmäktige:

1. Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam.
2. Socialnämnderna får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Beskrivning av hur förvaltningen arbetar med placerade barns skolgång

Det åligger socialtjänsten enligt gällande bestämmelser att följa skolgången i varje individärende enligt 6 kap 7 § socialtjänstlag (2001:453), medan skolan har ansvar för att göra den pedagogiska uppföljningen. Utifrån socialtjänstens ansvar görs uppföljning i barnens akt. Var sjätte månad ska nämnden också överväga placerade barns vård i enlighet med 6 kap 8 § socialtjänstlag (2001:453) samt § 13 lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Hur skolgången ser ut för barnet är en del av uppföljningen och övervägandet.

Beslut om placering utanför hemmet, som fattas av socialnämnderna i Göteborgs Stad, verkställs ofta i familjehem eller HVB utanför Göteborg. Det innebär att stor del av skolsamverkan, för socialtjänsten i Göteborg stad, sker med andra kommuner och förvaltningar än den egna grundskoleförvaltningen. Det är placerande socialsekreterares ansvar att anmäla behov av skolplats till den kommun där barnet folkbokförs, oavsett om skolplacering ska ske inom Göteborgs stad eller i annan kommun. Grundskolan i den kommun som barnet är placerat är ansvarig för att säkerställa att det finns en skolplacering för barnet.

För att samverka vid skolbyten ska fungera krävs kännedom om roller och ansvar hos både skola och socialtjänst. SAMS är ett skriftligt och konkret kunskapsstöd, med bland annat en checklista, som tydliggör hur samverkan mellan skola och socialtjänst ska gå till. Kunskapsstödet är indelat i fyra faser med flera olika steg. I varje steg beskrivs vad som ska göras och varför, samt vem som är ansvarig. Ansvar är fördelat mellan rektorer vid avlämnande eller mottagande skola, utbildningsförvaltning samt socialtjänst. De olika faserna i stödet är; inför placering, under placering, inför avslut, uppföljning. SAMS innebär inte några tillkommande åtaganden för kommunerna, utan bygger på redan rådande lagstiftning. Implementeringen av kunskapsstödet pågår och bedöms var relativt välkänt av kommunerna i Sverige.

SiSAM-modellen är ett komplement till SAMS och erbjuder ett gemensamt verktyg och arbetssätt för samordning av insatser för SiS-placerade barn och ungas skolgång. Modellen riktar sig till socialtjänst, skola och SiS ungdomshem och dess skolverksamhet. Modellen består av sju rutiner som konkretiserar de tre parternas samverkan inför, under och efter placeringen genom att tydliggöra vem som ska göra vad och när det ska göras.

I Göteborg Stad finns idag en samordnande funktion som samverkar med grundskoleförvaltningen och socialförvaltningarna i användandet av SkolFam. Utvärdering, kunskap- och statistikinsamling sker löpande utifrån SkolFam. Samma funktion har också i uppdrag att implementera och informera om de stöddokument och rutiner som finns för SAMS och SiSAM i staden.

I Göteborgs Stads barnrättsplan finns även följande insats (3:3): *Säkerställa insatser för placerade barns rätt till utbildning*. Genom barnrättsplanen samt genom det politiska uppdraget i budgeten har nämnden uppdrag att arbeta för att erbjuda placerade barn plats i SkolFam.

SkolFam

I Göteborgs Stads budget för 2023 fick socialnämnderna och grundskolenämnden följande politiska uppdrag: *Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att utöka placerade barns tillgång till särskilt stöd i sin skolgång genom SkolFam eller motsvarande arbetssätt.*

SkolFam är en förebyggande arbetsmodell för att stärka skolresultat för barn placerade i familjehem. Modellen bygger på tvärprofessionell samverkan mellan specialpedagog, psykolog, familjehemssekreterare och barnsekreterare som tillsammans utgör SkolFam-teamet runt det placerade barnet. Detta team samverkar med biologiska föräldrar, familjehem, skola, habilitering och andra aktörer när det behövs. Modellen är manualstödd och vetenskapligt utvärderad. Om SAMS och SiSAM är skriftliga samverkansmodeller som ger stöd till samverkan, är SkolFam mer att betrakta som en insats, där specialpedagog och psykolog uteslutande arbetar med skolfrågor för de barn som är aktuella på socialförvaltningarna.

Totalt i Göteborgs Stad finns idag 10,7 team (beroende på deltidsanställningar inom teamen) fördelat i de fyra socialförvaltningarna. Bedömningen är att 12 team behövs för att hantera hela stadens kö. Under år 2022 gjordes en satsning för att minska kön till SkolFam med goda resultat. Arbetet är inte helt i hamn eftersom uppstartsfasen i SkolFam är tidskrävande och detta skapar en flaskhals i arbetet med att minska kön. Socialförvaltningarnas höga personalomsättning och höga arbetsbelastning samt att de

har flera vakanta tjänster bidrar till att SkolFam-teamen inte kan arbeta med full kapacitet i dagsläget.

Kriterierna för att tillhöra SkolFam är att barnet tillhör grundskolan åk F-9 (uppstart upp till årskurs 7), kan tillräckligt god svenska för att genomföra kartläggningarna utan tolk, ej tillhör särskolan och har en stabil placering i familjehem som förväntas fortgå i minst två år.

Medelåldern för barn som tillhör SkolFam är 11 år, när barnet går ut åk 9 avslutas SkolFam. Av de barn som är aktuella inom SkolFam går 30 % på skolor i Göteborgs Stad. Vad gäller barn som omfattas av SkolFam görs särskild uppföljning i staden utifrån tex antal barn, kö och var de bor.

Ett utvecklingsarbete pågår i Göteborgs stad där specialpedagogerna inom SkolFamteamen har fått ett utökat uppdrag om att vara ett stöd till socialsekreteraren i skolfrågor för att säkerställa kvalitet och en obruten skolgång utifrån SiSam. Det utökade uppdraget för specialpedagogerna ska dock inte förväxlas med SkolFam-modellen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att uppföljning av placerade barns skolgång görs enligt gällande lagstiftning, uppdrag till nämnderna och barnrättsplan samt att förvaltningen också kontinuerligt följer antal placerade barn utifrån olika placeringsformer.

Som motionärerna lyfter är samverkan med grundskolan en viktig del i att säkerställa att placerade barn får en fungerande skolgång. Det är ett kontinuerligt pågående arbete som förvaltningarna arbetar med. Samverkan gällande placerade barn sker också med grundskolor utanför Göteborgs stads kommun.

Den sammanfattande bedömningen är att motionen lyfter ett angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas. Enligt gällande lagstiftning åligger det socialnämnden att följa upp placerade barns skolgång. Förvaltningen bedömer vidare att det redan föreligger politiska uppdrag som omfattar att säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång. Detta sammantaget bedömer förvaltningen är tillräckligt för att åstadkomma det motionärerna föreslår. Därför föreslår förvaltningen att motionen ska avstyrkas.

Socialförvaltningen Centrum

Michael Ivarson
Förvaltningsdirektör

§222, N166-0392/23

Svar på motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn (SLK dnr 0416/23)

Beslut

1. Socialnämnd Hisingen avstyrker motionen om att införa utbildningsgaranti för placerade barn och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
2. Socialnämnden Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad

Ärende

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) har lämnat en motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn. Motionens förslag är att socialnämnderna och grundskolenämnden ska få i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam samt att socialnämnderna tillsammans med grundskolenämnden får i uppdrag att följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut. Remiss är skickad till grundskolenämnden och socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost samt Sydväst för yttrande. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 30 augusti.

Handlingar

1. Tjänsteutlåtande daterat 2023-06-20
2. Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn
3. Yrkande från L daterat 2023-08-25

Yrkanden

Julia Crona (L) yrkar bifall till yrkandet från L.

Jennifer Merelaid Hankins (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Elisabet Linde (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Rickard Eriksson (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Vera Samuelsson (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Kristina Norén Lallo (KD) yrkar bifall till yrkandet från L

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-08-29

Propositionsordning

Ordförande Jonas Nilsson (V) ställer proposition på förvaltningens förslag mot yrkandet från L och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag. Ingen omröstning begärs.

Protokollsanteckningar

Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna har lämnat ett yttrande till protokollet enligt bilaga 2.

Liberalerna lämnar sitt yrkande som ett yttrande till protokollet enligt bilaga 3.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret, dnr SLK 0416/23

Dag för justering

2023-08-29

Vid protokollet

Sekreterare

Hanna Bergsten

Ordförande

Jonas Nilsson (V)

Justeringsperson

Rickard Eriksson (M)

Yrkande

Liberalerna

2023-08-25

Ärende 9

Yrkande – Svar på motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn, (SLK 0416/23)

Förslag till beslut

I Socialnämnd Hisingen:

1. Socialnämnden Hisingen tillstyrker motionen om att införa utbildningsgaranti för placerade barn och översänder detta yrkande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Yrkandet

Socialtjänsten har ett ansvar att följa upp varje barn skolgång och har så haft under årtionde i Sverige. När metoden SkolFam togs fram hade socialtjänsten samma ansvar för skolan som idag trots det visade forskning på att den metoden gav betydligt högre skolresultat än genom traditionellt uppföljningsarbete.

Problemet med SkolFam är för de som står i kö samt för de som inte får tillgång till SkolFam på grund av att de inte har en stadigvarande placering eller går på gymnasiet eller är placerade på intuition. För dessa barn finns det en checklista och traditionell fördelning av ansvarsområden mellan socialnämnden och skolan, så kallad SAMS.

Barnkonventionens 28 artikel ger inte bara barn rätt till grundläggande utbildning utan även fortsatt utbildning som i svenska förhållanden innebär gymnasium. Trots det exkluderas idag familjehemsplacerade barn på gymnasieskola från SkolFam trots att de är fortfarande placerade i familjehem.

De barn som placeras i familjehem utan att det är stadigvarande har nyligen fått ett uppbrott från sin skola och lever en tillvaro där de bor i en ny familj, ny skola, nya kompisar osv. Att i detta fall överlåta uppföljningen av skolan till traditionellt uppföljningsansvar och en checklista är en för låg ambitionsnivå. Skolan är den viktigaste skyddsfaktorn som ett samhälle kan bidra med och behöver därför arbetas betydligt mer genomgripande med från dag ett i en placering oavsett om den är en på familjehem, HVB eller på SIS.

Socialnämnden har ingen specifik kompetens om skola och utbildning och har därför svårt att på ett bra sätt följa upp skolgången hos barn som är placerade något som SkolFam visar. När personer med rätt kompetenser får arbeta tillsammans runt ett placerat barn går studierna signifikant bättre. Därför behöver Göteborg i enlighet med motionen

vidga arbetet med placerade barns skolgång. Vidare anser vi att det är viktigt att anta motionen för att såväl kommande budgetpropositioner reflekterar de resurser som skulle behövas i socialnämnderna och att detta inte skall kunna prioriteras bort i det dagliga arbetet med barn och unga som är placerade.

Yttrande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2023-08-29

Ärende 9

Yttrande angående- Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

Yttrandet

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet delar motionärernas uppfattning om vikten att följa upp placerade barns skolgång. Vi vet att Skolfam är ett framgångsrikt arbetssätt som gör verklig skillnad för de barn som erbjuds det. Därför har rödgröna redan ett uppdrag och en stor satsning i vår budget 2023 att utöka både Skolfam och motsvarande arbetssätt för familjehemsplacerade barn samt de barn som är placerade i andra former av boende än familjehem. Därför avstyrker vi motionen eftersom vi anser att uppdraget redan finns hos Grundskolenämnden och socialnämnderna.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-06-20

Diarienummer N166-0392/23

Handläggare

Matilda Aldén

Telefon: 031-365 00 00

E-post: matilda.alden@socialhisingen.goteborg.se

Svar på motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn, (SLK 0416/23)

Förslag till beslut

1. Socialnämnden Hisingen avstyrker motionen om att införa utbildningsgaranti för placerade barn och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
2. Socialnämnden Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad

Sammanfattning

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) har lämnat en motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn. Motionens förslag är att socialnämnderna och grundskolenämnden ska få i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam samt att socialnämnderna tillsammans med grundskolenämnden får i uppdrag att följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Remiss är skickad till grundskolenämnden och socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost samt Sydväst för yttrande. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 30 augusti.

Förvaltningens samlade bedömning är att motionen lyfter ett angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas. Förvaltningen bedömer dock att det redan finns likande politiskt uppdrag som omfattar att på olika sätt säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång samt att det redan åligger socialnämnden utifrån gällande lagstiftning att följa upp placerade barns skolgång.

Förvaltningen föreslår därför att motionen ska avstyrkas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Hur väl placerade barn lyckas i skolan spelar stor roll för hur det går för dem senare i livet. Att lyckas i skolan är den starkaste skyddsfaktorn för att motverka ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden, missbruk och kriminalitet. Bland barn som växer upp i samhällets vård är ”skolmisslyckanden” generellt större jämfört med andra barn (Social rapport 2010, Socialstyrelsen s.228 ff). Ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden, missbruk och kriminalitet innebär samhällsekonomiska kostnader såväl som individuellt lidande. Att samhället lyckas med att stödja placerade barns skolgång under uppväxten är därför en samhällsekonomisk investering utifrån ett längre perspektiv.

Att följa upp och stödja placerade barns skolgång åligger redan idag socialtjänstens och grundskolans grunduppdrag. I praktiken innebär det från socialtjänstens perspektiv att det krävs resurser i form av rätt bemanning av socialsekreterare och barnsekreterare som har tid och möjlighet att följa upp hur det går för barnen i skolan. Kompetensförsörjning med rätt och tillräcklig bemanning av socialsekreterare och barnsekreterare är idag en utmaning för socialförvaltningarna utifrån rekryteringssvårigheter och personalomsättning.

För de barn som är familjehemsplacerade och uppfyller kriterierna för SkolFam finns sedan förra året ytterligare förstärkning av SkolFam- team i staden. Det innebär att den kö som tidigare fanns till SkolFam har minskat.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Som motionen lyfter är skolan en viktig skyddsfaktor för att ge barn bättre förutsättningar för vuxenlivet. För de barn och ungdomar som växer upp i familjer där föräldrar har bristande föräldraförmåga är skolan extra viktig. En god relation till skolan ökar chanserna för positivt umgänge med kamrater, som också har en positiv skolanknytning. Detta blir i sin tur en ytterligare skyddsfaktor. De barn som trivs i skolan och har intresse för skolarbete har större chanser att klara sig bra i livet trots påfrestningar (Socialstyrelsen 2018, BBiC Grundbok s 38-40). Eftersom lyckad skolgång är en viktig förutsättning in i vuxenlivet gynnas både det enskilda barnet och samhället i stort i ett längre perspektiv.

Genom arbetet med att säkerställa placerade barns skolgång bidrar det också till kommunfullmäktiges mål om att *livsvillkoren för Göteborgs invånare ska blir mer lika*.

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

Utifrån ett barnrättsperspektiv kan flera artiklar tillämpas utifrån barns rätt till skolgång. Grundartikeln 3 och 12 handlar om att alla beslut som rör barn i första hand ska beaktas utifrån barns bästa och alla barns rätt att uttrycka sin mening i frågor som rör barnet. Artikel 28 i barnkonventionen lyfter specifikt barnets rätt till utbildning: *Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla* (se unicef.se)

Det är kommunens skyldighet att tillse denna rättighet och kräver samverkan mellan grundskolan och socialtjänsten.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 22 augusti 2023

Bilagor

1. Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen

Ärendet

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) har lämnat en motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn. Motionens förslag är att socialnämnderna och grundskolenämnden ska få i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i SkolFam samt att socialnämnderna tillsammans med grundskolenämnden får i uppdrag att följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Remiss är skickad till grundskolenämnden och socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost samt Sydväst för yttrande. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 30 augusti.

Förvaltningens samlade bedömning är att motionen lyfter ett angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas. Förvaltningen bedömer dock att det redan finns liknande politiskt uppdrag som omfattar att på olika sätt säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång samt att det redan åligger socialnämnden utifrån gällande lagstiftning att följa upp placerade barns skolgång.

Förvaltningen föreslår därför att motionen ska avstyrkas.

Beskrivning av ärendet

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) lyfter i sin motion att omhändertagna och placerade barns skolgång alltför länge har negligerats. Statens institutionsstyrelses (SiS) egna kartläggningar visar att betyg och skolresultat för barn som har placerats på institution ligger väsentligt lägre än för andra barn. Placerade barns och ungas skolgång är oftast problematisk. De fullföljer grund- och gymnasieskola i avsevärt lägre utsträckning än andra barn. Motionärerna lyfter att en av de största skyddsfaktorerna är en lyckad skolgång och att rätten till utbildning kräver samverkan mellan skolan och socialtjänsten samt att eleven blir delaktiga i processen.

Motionärerna lyfter fram modellen SkolFam och SAMS, vilket på olika sätt ska stödja placerade barn i deras skolgång. Vidare lyfter motionärerna att det de anser att det finns brister i Göteborgs stads sätt att följa upp hur det går för placerade barn och hur det går i skolan för dem. I motionen föreslås följande beslut i kommunfullmäktige:

1. Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i SkolFam.
2. Socialnämnderna får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Nedan beskriver förvaltningen hur det fungerar när ett barn placeras utifrån skolgången och vad SAMS, SiSam och SkolFam innebär.

Skolgång när ett barn placeras utanför det egna hemmet

Beslut om placering utanför hemmet, som fattas av socialnämnderna i Göteborgs Stad, verkställs ofta i familjehem eller HVB utanför Göteborg. Det innebär att stor del av skolsamverkan, för socialtjänsten i Göteborg stad, sker med andra kommuner och förvaltningar än den egna grundskoleförvaltningen. Det är placerande socialsekreterares

ansvar att anmäla behov av skolplats till den kommun barnet folkbokförs, oavsett om skolplacering ska ske inom Göteborgs stad eller i annan kommun. Socialtjänsten har ett ansvar för att följa upp skolgången i varje individärende i enlighet med rådande lagstiftning, medan skolan har ansvar för den pedagogiska uppföljningen.

För att samverkan vid skolbyten ska fungera krävs kännedom om roller och ansvar hos både skola och socialtjänst. SAMS är ett skriftligt och konkret kunskapsstöd, med bland annat en checklista, som tydliggör hur samverkan mellan skola och socialtjänst ska gå till. SAMS innebär inte några tillkommande åtaganden för kommunerna, utan bygger på redan rådande lagstiftning. Implementeringen av kunskapsstödet pågår och bedöms var relativt välkänt av kommunerna i Sverige.

SiSAM-modellen är ett komplement till SAMS och erbjuder ett gemensamt verktyg och arbetssätt för samordning av insatser för SiS-placerade barn och ungas skolgång¹. Modellen riktar sig till socialtjänst, skola och SiS ungdomshem och dess skolverksamhet. Modellen består av sju rutiner som konkretiserar de tre parternas samverkan inför, under och efter placeringen genom att tydliggöra vem som ska göra vad och när det ska göras.

I Göteborg Stad finns idag en samordnande funktion som samverkar med grundskoleförvaltningen och socialförvaltningarna i användandet av SkolFam. Utvärdering, kunskap- och statistikinsamling sker löpande utifrån SkolFam. Samma funktion har också i uppdrag att implementera och informera om de stöddokument och rutiner som finns för SAMS och SiSAM i staden.

SkolFam

SkolFam är en förebyggande arbetsmodell för att stärka skolresultat för barn placerade i familjehem. Modellen bygger på tvärprofessionell samverkan mellan specialpedagog, psykolog, familjehemssekreterare och barnsekreterare som tillsammans utgör "SkolFam-teamet" runt det placerade barnet. Detta team samverkar med biologiska föräldrar, familjehem, skola, habilitering och andra aktörer när det behövs. Modellen är manualstödd och vetenskapligt utvärderad. Om SAMS och SiSAM är skriftliga samverkansmodeller som ger stöd till samverkan, är SkolFam mer att betrakta som en insats, där specialpedagog och psykologen uteslutande arbetar med skolfrågor för de barn som är aktuella på socialförvaltningarna.

Totalt i Göteborgs Stad finns idag 10,7 team fördelat i de fyra socialförvaltningarna. Bedömningen är att 12 team behövs för att hantera hela stadens kö. Under år 2022 gjordes en satsning för att minska kön till SkolFam med goda resultat. Att arbetet inte helt är i hamn än beror på att uppstartsfasen i SkolFam är tidskrävande och kan ses som en flaskhals. Att socialförvaltningarna har hög personalomsättning, hög arbetsbelastning och flera vakanta tjänster bidrar till att SkolFam-teamen inte kan arbeta med full kapacitet i dagsläget.

Kriterierna för att tillhöra SkolFam är att barnet tillhör grundskolan åk F-9 (uppstart upp till årskurs 7), kan tillräckligt god svenska för att genomföra kartläggningarna utan tolk, ej tillhör särskolan och har en stabil placering i familjehem som förväntas fortgå i minst två år.

¹ SiSam är ett komplement till SAMS som avser rutiner för samverkan mellan olika aktörer när ett barn placeras på SiS. Se www.stat-inst.se

Medelåldern för barn som tillhör SkolFam är 11 år, när barnet går ut åk 9 avslutas SkolFam. Av de barn som är aktuella inom SkolFam går 30 % på skolor i Göteborgs Stad.

För att utveckla arbetet med att säkerställa obruten skolgång har specialpedagogernas (inom SkolFam i Göteborgs Stad) uppdrag utvidgats till att vara ett stöd för att SiSAM-modellen efterföljs av socialtjänst, skola och SiS. Detta uppdrag ska dock inte förväxlas med att de arbetar utifrån sitt SkolFam-uppdrag i dessa ärenden.

Förvaltningens bedömning

Som nämnts tidigare lyfter bland annat Socialstyrelsen att en lyckad skolgång är den starkaste skyddsfaktorn för att motverka ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden, missbruk och kriminalitet (se BBIC grundbok Socialstyrelsen och Social rapport 2010, Socialstyrelsen s.228 ff). Förvaltningen vidhåller motionärernas intentioner om vikten av att säkra placerade barns skolgång. Nedan kommenterar förvaltningen motionens två beslutsförslag.

- *Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam.*

I Göteborg stads budget för 2023 fick socialnämnderna och grundskolenämnden följande politiska uppdrag: *Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att utöka placerade barns tillgång till särskilt stöd i sin skolgång genom SkolFam eller motsvarande arbetssätt.*

I Göteborgs stads barnrättsplan finns även följande insats (3:3): *Säkerställa insatser för placerade barns rätt till utbildning*

Förvaltningen bedömer att nämnderna genom barnrättsplanen samt genom det politiska uppdraget i budgeten redan har i uppdrag att arbeta för att erbjuda placerade barn plats i SkolFam. Utifrån detta pågår redan utvecklingsarbete där till exempel ytterligare SkolFam-team har tillsatts.

Förvaltningen vill också tydliggöra vad som lyfts fram ovan om att det finns kriterier för att omfattas av SkolFam. SkolFam som modell avser endast familjehemsplacerade barn i årskurs F-9 med en stadigvarande stabil placering, där barnet kan tillräckligt god svenska och inte tillhör särskolan. Dock sker ett utvecklingsarbete i Göteborgs stad där specialpedagogerna inom SkolFam-teamen har fått ett utökad uppdrag om att vara ett stöd till socialsekreteraren i skolfrågor för att säkerställa kvalitet och en obruten skolgång utifrån SiSam. Det utökade uppdraget för specialpedagogerna ska dock inte förväxlas med SkolFam-modellen.

- *Socialnämnderna får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden följa upp om eleverna skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.*

Som ovan nämns åligger det socialtjänsten enligt gällande bestämmelser att följa skolgången i varje individärende (se Socialtjänstlagen 6 kap 7 §), medan skolan har ansvar för att göra den pedagogiska uppföljningen. Utifrån socialtjänstens ansvar görs uppföljning i barnens akt. Var sjätte månad ska nämnden också överväga och/eller

ompröva (se SoL 6 kap 8 §, LVU § 13) placerade barns vård. Hur skolgången ser ut för barnet är en del av det.

Grundskolan i den kommun som barnet är placerat är ansvarig för att säkerställa att det finns en skolplacering för barnet.

Motionärerna lyfter i sin motion att det finns brister i uppföljningen av hur det går för placerade barn och hur många placerade barn som finns. Förvaltningens bedömning är att uppföljning av placerade barn görs enligt gällande lagstiftning samt att förvaltningen också kontinuerligt följer antal placerade barn utifrån olika placeringsformer. Antal familjehemsplacerade barn rapporteras kontinuerligt till nämnden i den ordinarie uppföljningsstrukturen. Vad gäller barn som omfattas av SkolFam görs särskild uppföljning i staden utifrån tex antal barn, kö och var de bor.

Som motionärerna lyfter är samverkan med grundskolan en viktig del i att säkerställa att placerade barn får en fungerande skolgång. Det är ett kontinuerligt pågående arbete som förvaltningarna arbetar med. Som ovan lyfts sker samverkan utifrån placerade barn ofta med grundskolor utanför Göteborgs stads kommun.

Den sammanfattande bedömningen är att motionen lyfter ett angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas. Förvaltningen bedömer dock att det redan finns likande politiskt uppdrag som omfattar att på olika sätt säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång samt att det redan åligger socialnämnden utifrån gällande lagstiftning att följa upp placerade barns skolgång. Motionen bör därför avstyrkas.

Christina Aylward Alvelin

Alexis Ljungkvist

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef

§ 246 N163-0485/23

Svar på remiss - Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn, dnr 0416/23

Ärendet

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) har lämnat en motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn. Motionens förslag är att socialnämnderna och grundskolenämnden ska få i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam samt att socialnämnderna tillsammans med grundskolenämnden får i uppdrag att följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Remissen är skickad till Socialnämnd Nordost för yttrande.

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2023-05-09.

Yrkanden

Lena Landén-Ohlsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
Zagros Hama (M) yrkar bifall till motionens intentioner och avslag på förvaltningens förslag.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på de båda yrkandena och finner att Socialnämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Beslut

1. Socialnämnden Nordost avstyrker motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn med hänvisning till de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet.
2. Förvaltningens tjänsteutlåtande översänds till kommunstyrelsen som nämndens eget yttrande.
3. Socialnämnd Nordost förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2023-08-29

Expedieras

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2023-08-29

Vid protokollet

Sekreterare

Annika Funkqvist

Ordförande

Lena Landén-Ohlsson

Justerande

Zagros Hama

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-05-09

Diarienummer N163-0485/23

Handläggare

Anna Kihlén, Ingrid Lindman

E-post: anna.kihlen@socialnordost.goteborg.se
ingrid.Lindman@socialnordost.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

Förslag till beslut

1. Socialnämnden Nordost avstyrker motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn med hänvisning till de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet.
2. Förvaltningens tjänsteutlåtande översänds till kommunstyrelsen som nämndens eget yttrande.
3. Socialnämnd Nordost förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) har lämnat en motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn. Motionens förslag är att socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam samt att socialnämnderna tillsammans med grundskolenämnden får i uppdrag att följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Remiss är skickad till grundskolenämnden och socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost samt Sydväst för yttrande. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 30 augusti.

Förvaltningens samlade bedömning är att motionen lyfter ett angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas. Förvaltningen bedömer dock att det redan finns ett liknande politiskt uppdrag som omfattar, att på olika sätt säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång, samt att det redan åligger socialnämnden utifrån gällande lagstiftning att följa upp placerade barns skolgång.

Förvaltningen föreslår därför att motionen ska avstyrkas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Hur väl placerade barn lyckas i skolan spelar stor roll för hur det går för dem senare i livet. Att lyckas i skolan är den starkaste skyddsfaktorn för att motverka ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden, missbruk och kriminalitet. Bland barn som växer upp i samhällets vård är ”skolmisslyckanden” generellt större jämfört med andra barn (Social rapport 2010, Socialstyrelsen s.228 ff). Ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden,

missbruk och kriminalitet innebär samhällsekonomiska kostnader såväl som individuellt lidande. Att samhället lyckas med att stödja placerade barns skolgång under uppväxten är därför en samhällsekonomisk investering utifrån ett längre perspektiv.

Att följa upp och stödja placerade barns skolgång åligger redan idag socialtjänstens och grundskolans grunduppdrag. I praktiken innebär det från socialtjänstens perspektiv att det krävs resurser i form av rätt bemanning av socialsekreterare för att följa upp hur det går för barnen i skolan. Kompetensförsörjning med rätt och tillräcklig bemanning av socialsekreterare och barnsekreterare är idag en utmaning för socialförvaltningarna utifrån rekryteringssvårigheter och personalomsättning.

För de barn som är familjehemsplacerade och uppfyller kriterierna för Skolfam finns sedan förra året ytterligare förstärkning av Skolfam- team i staden. I Nordost står det alltså 35 barn i kö.

Bedömning ur ekologisk dimension

Socialförvaltning Nordost har ett antal barn placerade på platser som ligger mer än tre timmars resväg från Göteborg. Resvägen har en påverkan på miljön genom utökade utsläpp- vilket är en ekologisk utmaning. Då Skolfam som metod har avgörande betydelse för barnens möjligheter att lyckas i livet anser förvaltningen att denna ekologiska utmaning är motiverad.

Bedömning ur social dimension

Som motionen lyfter är skolan en viktig skyddsfaktor för att ge barn bättre förutsättningar för vuxenlivet. För de barn och ungdomar som växer upp i familjer där föräldrar har bristande föräldraförmåga är skolan extra viktig. En god relation till skolan ökar chanserna för positivt umgänge med kamrater, som också har en positiv skolanknytning. Detta blir i sin tur en ytterligare skyddsfaktor. De barn som trivs i skolan och har intresse för skolarbete har större chanser att klara sig bra i livet trots påfrestningar (Socialstyrelsen 2018, BBiC Grundbok s 38-40). Eftersom lyckad skolgång är en viktig förutsättning in i vuxenlivet gynnas både det enskilda barnet och samhället i stort i ett längre perspektiv.

Genom arbetet med att säkerställa placerade barns skolgång bidrar det också till kommunfullmäktiges mål om att *livsvillkoren för Göteborgs invånare ska blir mer lika*.

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

Utifrån ett barnrättsperspektiv kan flera artiklar tillämpas utifrån barns rätt till skolgång. Grundartikeln 3 och 12 handlar om att alla beslut som rör barn i första hand ska beaktas utifrån barns bästa och alla barns rätt att uttrycka sin mening i frågor som rör barnet. Artikel 28 i barnkonventionen lyfter specifikt barnets rätt till utbildning: *Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla* (se unicef.se)

Det är kommunens skyldighet att tillse denna rättighet och kräver samverkan mellan grundskolan och socialtjänsten.

Samråd

Information om ärendet ges till ungdomsråden inom socialförvaltning Nordost.

Samverkan

Information har lämnats till Förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 22 augusti 2023.

Bilagor

1. Motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

Ärendet

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) har lämnat en motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn. Motionens förslag är att socialnämnderna och grundskolenämnden ska få i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam samt att socialnämnderna tillsammans med grundskolenämnden får i uppdrag att följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Remiss är skickad till socialnämnd Nordost Sydväst för yttrande. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 30 augusti 2023.

Beskrivning av ärendet

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) lyfter i sin motion att omhändertagna och placerade barns skolgång har alltför länge negligerats. Statens institutionsstyrelses (SiS) egna kartläggningar visar att betyg och skolresultat för barn som har placerats på institution ligger väsentligt lägre än för andra barn. Placerade barns och ungas skolgång är oftast problematisk. De fullföljer grund- och gymnasieskola i avsevärt lägre utsträckning än andra barn. Motionärerna lyfter att en av de största skyddsfaktorerna är en lyckad skolgång och att rätten till utbildning kräver samverkan mellan skolan och socialtjänsten samt att eleven blir delaktiga i processen.

Motionärerna lyfter fram modellerna Skolfam och SAMS, vilka på olika sätt ska stödja placerade barn i deras skolgång. Vidare lyfter motionärerna att de anser att det finns brister i Göteborgs stads sätt att följa upp hur det går för placerade barn och hur det går i skolan för dem. I motionen föreslås följande beslut i kommunfullmäktige:

1. Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam.
2. Socialnämnderna får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Nedan beskriver förvaltningen hur det fungerar när ett barn placeras utifrån skolgången och vad SAMS, SiSam och Skolfam innebär.

Skolgång när ett barn placeras utanför det egna hemmet

Beslut om placering utanför hemmet, som fattas av socialnämnderna i Göteborgs Stad, verkställs ofta i familjehem eller HVB utanför Göteborg. Det innebär att stor del av skolsamverkan, för socialtjänsten i Göteborg stad, sker med andra kommuner och förvaltningar än den egna grundskoleförvaltningen. Det är placerande socialsekreterares ansvar att anmäla behov av skolplats till den kommun barnet folkbokförs, oavsett om skolplacering ska ske inom Göteborgs stad eller i annan kommun. Socialtjänsten har ett ansvar för att följa upp skolgången i varje individärende i enlighet med rådande lagstiftning, medan skolan har ansvar för den pedagogiska uppföljningen.

För att samverkan vid skolbyten ska fungera krävs kännedom om roller och ansvar hos både skola och socialtjänst. SAMS är ett skriftligt och konkret kunskapsstöd, med bland annat en checklista, som tydliggör hur samverkan mellan skola och socialtjänst ska gå till. Kunskapsstödet är indelat i fyra faser med flera olika steg. I varje steg beskrivs vad som ska göras och varför, samt vem som är ansvarig. Ansvar är fördelat mellan rektorer vid

avlämnande eller mottagande skola, utbildningsförvaltning samt socialtjänst. De olika faserna i stödet är; inför placering, under placering, inför avslut, uppföljning. SAMS innebär inte några tillkommande åtaganden för kommunerna, utan bygger på redan rådande lagstiftning. Implementeringen av kunskapsstödet pågår och bedöms var relativt välkänt av kommunerna i Sverige.

SiSAM-modellen är ett komplement till SAMS och erbjuder ett gemensamt verktyg och arbetssätt för samordning av insatser för SiS-placerade barn och ungas skolgång. Modellen riktar sig till socialtjänst, skola och SiS ungdomshem och dess skolverksamhet. Modellen består av sju rutiner som konkretiserar de tre parternas samverkan inför, under och efter placeringen genom att tydliggöra vem som ska göra vad och när det ska göras.

I Göteborg Stad finns idag en samordnande funktion som samverkar med grundskoleförvaltningen och socialförvaltningarna i användandet av Skolfam. Utvärdering, kunskap- och statistikinsamling sker löpande utifrån Skolfam. Samma funktion har också i uppdrag att implementera och informera om de stöddokument och rutiner som finns för SAMS och SiSAM i staden.

Skolfam

Skolfam är en förebyggande arbetsmodell för att stärka skolresultat för barn placerade i familjehem. Modellen bygger på tvärprofessionell samverkan mellan specialpedagog, psykolog, familjehemssekreterare och barnsekreterare som tillsammans utgör "Skolfam-teamet" runt det placerade barnet. Detta team samverkar med biologiska föräldrar, familjehem, skola, habilitering och andra aktörer när det behövs. Modellen är manualstödd och vetenskapligt utvärderad. Om SAMS och SiSAM är skriftliga samverkansmodeller som ger stöd till samverkan, är Skolfam mer att betrakta som en insats, där specialpedagog och psykologen uteslutande arbetar med skolfrågor för de barn som är aktuella på socialförvaltningarna.

Totalt i Göteborgs Stad finns idag 10,7 team fördelat i de fyra socialförvaltningarna. Bedömningen är att 12 team behövs för att hantera hela stadens kö. Under år 2022 gjordes en satsning för att minska kön till Skolfam med goda resultat. Att arbetet inte helt är i hamn än beror på att uppstartsfasen i Skolfam är tidskrävande och kan ses som en flaskhals. Att socialförvaltningarna har hög personalomsättning, hög arbetsbelastning och flera vakanta tjänster bidrar till att Skolfam-teamsen inte kan arbeta med full kapacitet i dagsläget.

Kriterierna för att tillhöra Skolfam är att barnet tillhör grundskolan åk F-9 (uppstart upp till årskurs 7), kan tillräckligt god svenska för att genomföra kartläggningarna utan tolk, ej tillhör särskolan och har en stabil placering i familjehem som förväntas fortgå i minst två år.

Medelåldern för barn som tillhör Skolfam är 11 år, när barnet går ut åk 9 avslutas Skolfam. Av de barn som är aktuella inom Skolfam går 30 % på skolor i Göteborgs Stad.

För att utveckla arbetet med att säkerställa obruten skolgång har specialpedagog (inom Skolfam i Göteborgs Stad) uppdrag utvidgats till att vara ett stöd för att SiSAM-modellen efterföljs av socialtjänst, skola och SiS. Detta uppdrag ska dock inte förväxlas med att de arbetar utifrån sitt Skolfam-uppdrag i dessa ärenden.

I stadsområde Nordost

I maj 2023 finns det i Socialförvaltning Nordost 342 placerade barn i familjehem, 48 av barnen är placerade i jourhem. Av de 342 barnen är 186 i skolåldern, 88 barn är äldre än 16 år och 68 barn är yngre än 6 år. En del barn i skolåldern saknar tillräckliga kunskaper i svenska vilket gör att de inte uppfyller kriterierna för att delta i Skolfam. I maj 2023 är det 43% av Nordosts familjehemsplacerade barn som uppfyller kriterierna för Skolfam då 113 familjehemsplacerade barn är inskrivna i Skolfam och 35 barn är startklara (det vill säga de står i kö för att omfattas av insatserna så snart plats finns för dem).

I jämförelse med övriga socialförvaltningar i staden har stadsområde Nordost fler barn som är familjehemsplacerade längre bort från Göteborg, vilket påverkar möjligheten för Skolfam-teamen att räcka till för behoven.

I och med att 35 barn står i kö till Skolfam kan det konstateras att resurserna i Socialförvaltning Nordost i dagsläget inte räcker för att tillgodose behoven av Skolfam-insatser för våra familjehemsplacerade barn.

Förvaltningens bedömning

Som nämnts tidigare lyfter bland annat Socialstyrelsen att en lyckad skolgång är den starkaste skyddsfaktorn för att motverka ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden, missbruk och kriminalitet (se BBIC grundbok Socialstyrelsen och Social rapport 2010, Socialstyrelsen s.228 ff). Förvaltningen vidhåller motionärernas intentioner om vikten av att säkra placerade barns skolgång. Nedan kommenterar förvaltningen motionens två beslutsförslag.

- *Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam.*

I Göteborgs stads budget för 2023 fick socialnämnderna och grundskolenämnden följande politiska uppdrag: *Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att utöka placerade barns tillgång till särskilt stöd i sin skolgång genom Skolfam eller motsvarande arbetsätt.*

I Göteborgs stads barnrättsplanen finns även följande insats (3:3): *Säkerställa insatser för placerade barns rätt till utbildning*

Förvaltningen bedömer att nämnderna genom barnrättsplanen samt genom det politiska uppdraget i budgeten redan har uppdrag att arbeta för att erbjuda placerade barn plats i Skolfam. Utifrån detta pågår redan utvecklingsarbete där till exempel ytterligare Skolfam-team har tillsatts.

Förvaltningen vill också tydliggöra vad som lyfts fram ovan om att det finns kriterier för att omfattas av Skolfam. Skolfam som modell avser endast familjehemsplacerade barn i årskurs F-9 med en stadigvarande stabil placering, där barnet kan tillräckligt god svenska och inte tillhör särskolan. Dock sker ett utvecklingsarbete i Göteborgs stad där specialpedagogerna inom skolfam-teamen har fått ett utökat uppdrag om att vara ett stöd till socialsekreteraren i skolfrågor för att säkerställa kvalitet och en obruten skolgång

utifrån SiSam.¹ Det utökade uppdraget för specialpedagogerna ska dock inte förväxlas med Skolfam-modellen.

- *Socialnämnderna får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden följa upp om eleverna skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.*

Som ovan nämns åligger det socialtjänsten enligt gällande bestämmelser att följa skolgången i varje individärende (se Socialtjänstlagen 6 kap 7 §), medan skolan har ansvar för att göra den pedagogiska uppföljningen. Utifrån socialtjänstens ansvar görs uppföljning i barnens akt. Var sjätte månad ska nämnden också överväga (se SoL 6 kap 8 §, LVU § 13) placerade barns vård. Hur skolgången ser ut för barnet är en del av det. Grundskolan i den kommun som barnet är placerat är ansvarig för att säkerställa att det finns en skolplacering för barnet.

Motionärerna lyfter i sin motion att det finns brister i uppföljningen av hur det går för placerade barn och hur många placerade barn som finns. Förvaltningens bedömning är att uppföljning av placerade barn görs enligt gällande lagstiftning samt att förvaltningen också kontinuerligt följer antal placerade barn utifrån olika placeringsformer. Antal familjehemsplacerade barn rapporteras kontinuerligt till nämnden i den ordinarie uppföljningsstrukturen. Vad gäller barn som omfattas av Skolfam görs särskild uppföljning i staden utifrån tex antal barn, kö och var de bor.

Som motionärerna lyfter är samverkan med grundskolan en viktig del i att säkerställa att placerade barn får en fungerande skolgång. Det är ett kontinuerligt pågående arbete som förvaltningarna arbetar med. Som ovan lyfts sker samverkan utifrån placerade barn ofta med grundskolor utanför Göteborgs stads kommun.

Den sammanfattande bedömningen är att motionen lyfter ett angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas. Förvaltningen bedömer dock att det redan finns ett liknande politiskt uppdrag som omfattar, att på olika sätt säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång, samt att det redan åligger socialnämnden utifrån gällande lagstiftning att följa upp placerade barns skolgång. Motionen bör därför avstyrkas.

Socialförvaltning Nordost

Fredrik Johansson
Förvaltningsdirektör

Karen Alvstad
Avdelningschef

¹ SiSam är ett komplement till SASM som avser rutiner för samverkan mellan olika aktörer när ett barn placeras på SiS. Se www.stat-inst.se

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

§ 174, N165-0316/23

Beslut

1. Socialnämnd Sydväst avstyrker motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn med hänvisning till de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet.
2. Socialnämnd Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som nämndens eget yttrande.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har begärt Socialnämnd Sydvästs yttrande över en motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn. Motionens förslag är att socialnämnderna och grundskolenämnden ska få i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam samt att socialnämnderna tillsammans med grundskolenämnden får i uppdrag att följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Förvaltningens samlade bedömning är att motionen lyfter att angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas. Förvaltningen bedömer dock att det redan finns likande politiskt uppdrag som omfattar att på olika sätt säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång samt att det redan åligger socialnämnden utifrån gällande lagstiftning att följa upp placerade barns skolgång.

Förvaltningen föreslår därför att motionen ska avstyrkas.

Handling

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 juni 2023.

Yrkanden

Lena Olinder (M) yrkar att nämnden tillstyrker motionen.

Ajsela Bruncevic (C) yrkar att nämnden tillstyrker motionen.

Alfred Johansson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag, dvs att nämnden avstyrker motionen.

Lena Ferm (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag, dvs att nämnden avstyrker motionen.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-08-30

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkandet från Johansson (S) och Ferm (SD) bifallits.

Protokollsanteckning

Birgitta Jakosjin (L) antecknar till protokollet att om hon haft rösträtt hade hon röstat för att motionen skulle tillstyrkas.

Justering

Socialnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2023-08-30

Vid protokollet

Sekreterare

Niklas Hall

Ordförande

Alfred Johansson (S)

Justerande

Lena Olinder (M)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Niklas Hall

Nämndsekreterare

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-06-27

Diarienummer N165-0316/23

Handläggare

Theresa Härsjö

Telefon: 031-365 00 00

E-post: theresa.härsjö@socialsydvast.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Sydväst avstyrker motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn med hänvisning till de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet.
2. Socialnämnd Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som nämndens eget yttrande.
3. Socialnämnd Sydväst förklarar paragrafen för omedelbart justerad

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt Socialnämnd Sydvästs yttrande över en motion av Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) om att införa utbildningsgaranti för placerade barn. Motionens förslag är att socialnämnderna och grundskolenämnden ska få i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam samt att socialnämnderna tillsammans med grundskolenämnden får i uppdrag att följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Förvaltningens samlade bedömning är att motionen lyfter att angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas. Förvaltningen bedömer dock att det redan finns likande politiskt uppdrag som omfattar att på olika sätt säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång samt att det redan åligger socialnämnden utifrån gällande lagstiftning att följa upp placerade barns skolgång.

Förvaltningen föreslår därför att motionen ska avstyrkas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Hur väl placerade barn lyckas i skolan spelar stor roll för hur det går för dem senare i livet. Att lyckas i skolan är den starkaste skyddsfaktorn för att motverka ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden, missbruk och kriminalitet. Bland barn som växer upp i samhällets vård är ”skolmisslyckanden” generellt större jämfört med andra barn (Social rapport 2010, Socialstyrelsen s.228 ff). Ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden, missbruk och kriminalitet innebär samhällsekonomiska kostnader såväl som individuell lidande. Att samhället lyckats med att stödja placerade barns skolgång under uppväxten är därför en samhällsekonomisk investering utifrån ett längre perspektiv.

Att följa upp och stödja placerade barns skolgång åligger redan idag socialtjänstens och grundskolans grunduppdrag. I praktiken innebär det från socialtjänstens perspektiv att det krävs resurser i form av rätt bemanning av socialsekreterare och barnsekreterare som har tid och möjlighet att följa upp hur det går för barnen i skolan. Kompetensförsörjning med rätt och tillräcklig bemanning av socialsekreterare och barnsekreterare är idag en utmaning för socialförvaltningarna utifrån rekryteringssvårigheter och personalomsättning.

För de barn som är familjehemsplacerade och uppfyller kriterierna för SkolFam finns sedan förra året ytterligare förstärkning av SkolFam- team i staden. Det innebär att den kö som tidigare fanns till SkolFam har minskat. I Sydväst finns inte längre någon kö till SkolFam.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Som motionen lyfter är skolan en viktig skyddsfaktor för att ge barn bättre förutsättningar för vuxenlivet. För de barn och ungdomar som växer upp i familjer där föräldrar har bristande föräldraförmåga är skolan extra viktig. En god relation till skolan ökar chanserna för positivt umgänge med kamrater, som också har en positiv skolanknytning. Detta blir i sin tur en ytterligare skyddsfaktor. De barn som trivs i skolan och har intresse för skolarbete har större chanser att klara sig bra i livet trots påfrestningar (Socialstyrelsen 2018, BBiC Grundbok s 38-40). Eftersom lyckad skolgång är en viktig förutsättning in i vuxenlivet gynnas både det enskilda barnet och samhället i stort i ett längre perspektiv.

Genom arbetet med att säkerställa placerade barns skolgång bidrar det också till kommunfullmäktiges mål om att *livsvillkoren för Göteborgs invånare ska blir mer lika*.

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

Utifrån ett barnrättsperspektiv kan flera artiklar tillämpas utifrån barns rätt till skolgång. Grundartikeln 3 och 12 handlar om att alla beslut som rör barn i första hand ska beaktas utifrån barns bästa och alla barns rätt att uttrycka sin mening i frågor som rör barnet. Artikel 28 i barnkonventionen lyfter specifikt barnets rätt till utbildning: *Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla* (se unicef.se)

Det är kommunens skyldighet att tillse denna rättighet och kräver samverkan mellan grundskolan och socialtjänsten.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 23 augusti 2023.

Bilagor

1. Motion om att inför utbildningsgaranti för placerade barn, handling 2023 nr 84

Ärendet

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) har lämnat en motion om att införa utbildningsgaranti för placerade barn. Motionens förslag är att socialnämnderna och grundskolenämnden ska få i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam samt att socialnämnderna tillsammans med grundskolenämnden får i uppdrag att följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Motionen är skickad till grundskolenämnden och socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost samt Sydväst för yttrande. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 30 augusti.

Förvaltningens samlade bedömning är att motionen lyfter att angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas. Förvaltningen bedömer dock att det redan finns likande politiskt uppdrag som omfattar att på olika sätt säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång samt att det redan åligger socialnämnden utifrån gällande lagstiftning att följa upp placerade barns skolgång.

Förvaltningen föreslår därför att motionen ska avstyrkas.

Beskrivning av ärendet

Simona Mohamsson (L) och Axel Darvik (L) lyfter i sin motion att omhändertagna och placerade barns skolgång alltför länge har negligerats. Statens institutionsstyrelses (SiS) egna kartläggningar visar att betyg och skolresultat för barn som har placerats på institution ligger väsentligt lägre än för andra barn. Placerade barns och ungas skolgång är oftast problematisk. De fullföljer grund- och gymnasieskola i avsevärt lägre utsträckning än andra barn. Motionärerna lyfter att en av de största skyddsfaktorerna är en lyckad skolgång och att rätten till utbildning kräver samverkan mellan skolan och socialtjänsten samt att eleven blir delaktiga i processen.

Motionärerna lyfter fram modellen SkolFam och SAMS, vilket på olika sätt ska stödja placerade barn i deras skolgång. Vidare lyfter motionärerna att det de anser att det finns brister i Göteborgs stads sätt att följa upp hur det går för placerade barn och hur det går i skolan för dem. I motionen föreslås följande beslut i kommunfullmäktige:

1. Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam.
2. Socialnämnderna får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden följa upp om elevernas skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.

Nedan beskriver förvaltningen hur det fungerar när ett barn placeras utifrån skolgången och vad SAMS, SiSam och SkolFam innebär.

Skolgång när ett barn placeras utanför det egna hemmet

Beslut om placering utanför hemmet, som fattas av socialnämnderna i Göteborgs Stad, verkställs ofta i familjehem eller HVB utanför Göteborg. Det innebär att stor del av skolsamverkan, för socialtjänsten i Göteborg stad, sker med andra kommuner och förvaltningar än den egna grundskoleförvaltningen. Det är placerande socialsekreterares ansvar att anmäla behov av skolplats till den kommun barnet folkbokförs, oavsett om skolplacering ska ske inom Göteborgs stad eller i annan kommun.

Socialtjänsten har ett ansvar för att följa upp skolgången i varje individärende i enlighet med rådande lagstiftning, medan skolan har ansvar för den pedagogiska uppföljningen.

För att samverkan vid skolbyten ska fungera krävs kännedom om roller och ansvar hos både skola och socialtjänst. SAMS är ett skriftligt och konkret kunskapsstöd, med bland annat en checklista, som tydliggör hur samverkan mellan skola och socialtjänst ska gå till. SAMS innebär inte några tillkommande åtaganden för kommunerna, utan bygger på redan rådande lagstiftning. Implementeringen av kunskapsstödet pågår och bedöms var relativt välkänt av kommunerna i Sverige.

SiSAM-modellen är ett komplement till SAMS och erbjuder ett gemensamt verktyg och arbetssätt för samordning av insatser för SiS-placerade barn och ungas skolgång. Modellen riktar sig till socialtjänst, skola och SiS ungdomshem och dess skolverksamhet. Modellen består av sju rutiner som konkretiserar de tre parternas samverkan inför, under och efter placeringen genom att tydliggöra vem som ska göra vad och när det ska göras.

I Göteborg Stad finns idag en samordnande funktion som samverkar med grundskoleförvaltningen och socialförvaltningarna i användandet av SkolFam. Utvärdering, kunskap- och statistikinsamling sker löpande utifrån SkolFam. Samma funktion har också i uppdrag att implementera och informera om de stöddokument och rutiner som finns för SAMS och SiSAM i staden.

Skolfam

SkolFam är en förebyggande arbetsmodell för att stärka skolresultat för barn placerade i familjehem. Modellen är framtagen av Allmänna Barnhuset, som styr vilka kriterier som gäller för att få insatsen. Den bygger på tvärprofessionell samverkan mellan specialpedagog, psykolog, familjehemssekreterare och barnsekreterare som tillsammans utgör "SkolFam-teamet" runt det placerade barnet. Detta team samverkar med biologiska föräldrar, familjehem, skola, habilitering och andra aktörer när det behövs. Modellen är manualstödd och vetenskapligt utvärderad. Det innebär att modellen med tillhörande kriterier som gäller för insatsen inte får ändras. Om SAMS och SiSAM är skriftliga samverkansmodeller som ger stöd till samverkan, är SkolFam mer att betrakta som en insats, där specialpedagog och psykologen uteslutande arbetar med skolfrågor för de barn som är aktuella på socialförvaltningarna.

Totalt i Göteborgs Stad finns idag 10,7 team fördelat i de fyra socialförvaltningarna. Bedömningen är att 12 team behövs för att hantera hela stadens kö. Under år 2022 gjordes en satsning för att minska kön till SkolFam med goda resultat. Att arbetet inte helt är i hamn än beror på att uppstartsfasen i SkolFam är tidskrävande och kan ses som en flaskhals. Att socialförvaltningarna har hög personalomsättning, hög arbetsbelastning och flera vakanta tjänster bidrar till att SkolFam-teamen inte kan arbeta med full kapacitet i dagsläget.

Kriterierna för att tillhöra SkolFam är att barnet tillhör grundskolan åk F-9 (uppstart upp till årskurs 7), kan tillräckligt god svenska för att genomföra kartläggningarna utan tolk, ej tillhör särskolan och har en stabil placering i familjehem som förväntas fortgå i minst två år.

Medelåldern för barn som tillhör SkolFam är 11 år, när barnet går ut åk 9 avslutas SkolFam. Av de barn som är aktuella inom SkolFam går 30 procent på skolor i Göteborgs Stad.

För att utveckla arbetet med att säkerställa obruten skolgång har specialpedagog (inom SkolFam i Göteborgs Stad) uppdrag utvidgats till att vara ett stöd för att SiSAM-modellen efterföljs av socialtjänst, skola och SiS. Detta uppdrag ska dock inte förväxlas med när de arbetar utifrån sitt SkolFam-uppdrag. De barn som är tänkta för den särskilda insatsen med specialpedagog under Sis-placering avser barn i grundskolan som inte har SkolFam. När ett barn som redan får insatsen SkolFam omplaceras till annat familjehem, SiS eller HVB avslutas dock inte SkolFaminsatsen.

Förvaltningens bedömning

Som nämnts tidigare lyfter bland annat Socialstyrelsen att en lyckad skolgång är den starkaste skyddsfaktorn för att motverka ohälsa, bristande förankring på arbetsmarknaden, missbruk och kriminalitet (se BBIC grundbok Socialstyrelsen och Social rapport 2010, Socialstyrelsen s.228 ff). Förvaltningen vidhåller motionärernas intentioner om vikten av att säkra placerade barns skolgång. Nedan kommenterar förvaltningen motionens två beslutsförslag.

- *Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att barn med familjehemsplacering, boende på HVB-hem och SiS-hem blir erbjudna plats i Skolfam.*

I Göteborgs stads budget för 2023 fick socialnämnderna och grundskolenämnden följande politiska uppdrag: *Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att utöka placerade barns tillgång till särskilt stöd i sin skolgång genom SkolFam eller motsvarande arbetssätt.*

I Göteborgs stads barnrättsplanen finns även följande insats (3:3): *Säkerställa insatser för placerade barns rätt till utbildning*

Förvaltningen bedömer att nämnderna genom barnrättsplanen samt genom det politiska uppdraget i budgeten redan har uppdrag att arbeta för att erbjuda placerade barn plats i SkolFam. Utifrån detta pågår redan utvecklingsarbete där till exempel ytterligare SkolFam-team har tillsatts.

Förvaltningen vill också tydliggöra vad som lyfts fram ovan om att det finns kriterier för att omfattas av SkolFam. SkolFam som modell avser endast familjehemsplacerade barn i årskurs F-9 med en stadigvarande stabil placering, där barnet kan tillräckligt god svenska och inte tillhör särskolan. Dock sker ett utvecklingsarbete i Göteborgs stad där specialpedagogerna inom skolfamteamen har fått ett utökat uppdrag om att vara ett stöd till socialsekreteraren i skolfrågor för att säkerställa kvalitet och en obruten skolgång utifrån SiSam.¹ Det utökade uppdraget för specialpedagogerna ska dock inte förväxlas med SkolFam-modellen.

- *Socialnämnderna får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden följa upp om eleverna skolgång varit obruten och hur deras skolförankring sett ut.*

Som ovan nämns åligger det socialtjänsten enligt gällande bestämmelser att följa skolgången i varje individärende (se Socialtjänstlagen 6 kap 7 §), medan skolan har ansvar för att göra den pedagogiska uppföljningen. Utifrån socialtjänstens ansvar görs

¹ SiSam är ett komplement till SASM som avser rutiner för samverkan mellan olika aktörer när ett barn placeras på SiS. Se www.stat-inst.se

uppföljning i barnens akt. Var sjätte månad ska nämnden också överväga eller ompröva (se SoL 6 kap 8 §, LVU § 13) placerade barns vård¹. Hur skolgången ser ut för barnet är en del av det.

Grundskolan i den kommun som barnet är placerat är ansvarig för att säkerställa att det finns en skolplacering för barnet.

Motionärerna lyfter i sin motion att det finns brister i uppföljningen av hur det går för placerade barn och hur många placerade barn som finns. Förvaltningens bedömning är att uppföljning av placerade barn görs enligt gällande lagstiftning samt att förvaltningen också kontinuerligt följer antal placerade barn utifrån olika placeringsformer. Antal familjehemsplacerade barn rapporteras kontinuerligt till nämnden i den ordinarie uppföljningsstrukturen. Vad gäller barn som omfattas av SkoFam görs särskild uppföljning i staden utifrån tex antal barn, kö och var de bor.

Som motionärerna lyfter är samverkan med grundskolan en viktig del i att säkerställa att placerade barn får en fungerande skolgång. Det är ett kontinuerligt pågående arbete som förvaltningarna arbetar med. Som ovan lyfts sker samverkan utifrån placerade barn ofta med grundskolor utanför Göteborgs stads kommun.

Den sammanfattande bedömningen är att motionen lyfter ett angeläget område som fortsatt behöver belysas och utvecklas. Förvaltningen bedömer dock att det redan finns likande politiskt uppdrag som omfattar att på olika sätt säkra och utveckla arbetet med placerade barns skolgång samt att det redan åligger socialnämnden utifrån gällande lagstiftning att följa upp placerade barns skolgång. Motionen bör därför avstyrkas.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen

Åsa Etéus

Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör

¹ Övervägande eller omprövning av vården beror på utifrån vilken paragraf barnet är placerat.